

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Σύστημα Καινοτομίας στον δημόσιο τομέα – Ρυθμίσεις Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα – Ρυθμίσεις για τη λειτουργία των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και των αποκεντρωμένων διοικήσεων και για την ευζωία των ζώων συντροφιάς – Λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε πέντε (5) Μέρη (Α΄-Ε΄), και αποτελείται από εβδομήντα πέντε (75) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου. Στο σχέδιο νόμου προσαρτώνται δύο (2) Παραρτήματα (I-II), τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του.

Άξονας του νομοσχεδίου είναι η θέσπιση ρυθμίσεων για το «Σύστημα καινοτομίας δημοσίου τομέα», για ζητήματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα, για τη λειτουργία των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και για την ευζωία των ζώων συντροφιάς.

Το Μέρος Α΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 1-13), υπό τον τίτλο «Σύστημα καινοτομίας δημοσίου τομέα», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο», εισάγεται ο σκοπός (άρθρο 1) και οριοθετείται το

2

αντικείμενο των προτεινόμενων διατάξεων του μέρους αυτού του νομοσχεδίου (άρθρο 2).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 3-4), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του μέρους αυτού (άρθρο 3), και τίθενται οι ορισμοί των όρων «[κ]αινοτομία» και «[π]ρωτότυπο» (άρθρο 4).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 5-12), υπό τον τίτλο «Θέσπιση συστήματος καινοτομίας στον δημόσιο τομέα», θεσπίζεται το «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καινοτομία στον Δημόσιο Τομέα» (Ε.Σ.Δ.Κ.), το οποίο είναι διετές, και, μεταξύ άλλων, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών ως «Συντονιστής του Συστήματος Καινοτομίας», καθορίζονται οι αρμοδιότητές της προαναφερθείσας γραμματείας «σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων», προβλέπεται η δυνατότητα να συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών «Ομάδα Καινοτομίας» για τον συντονισμό της διαδικασίας εκπόνησης και επικαιροποίησης του Ε.Σ.Δ.Κ., εντάσσονται ως οριζόντιες δράσεις στο Ε.Σ.Δ.Κ. τα «Βραβεία Καινοτομίας Δημοσίου Τομέα» και ο «Εθνικός Διαγωνισμός Πρωτοτύπων και Καινοτομίας», και ορίζεται «ως υποχρεωτικός στόχος της κατηγορίας β) της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν. 4940/2022 (Α΄ 112) για κάθε προϊστάμενο, αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία της οργανικής του μονάδας», η υποβολή προτάσεων καινοτομίας (άρθρο 5). Ακολούθως, καθορίζεται η διαδικασία ένταξης των προτάσεων καινοτομίας στο Ε.Σ.Δ.Κ. στον δημόσιο τομέα (άρθρο 6), θεσπίζονται «Προγράμματα Επιτάχυνσης Καινοτομίας» και «Εργαστήρια Καινοτομίας», τα οποία «υλοποιούνται από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας, Έρευνας και Καινοτομίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τις οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα» (άρθρο 7), και καθορίζεται «Κεντρικό Σύστημα Διαχείρισης Γνώσης και Ανοικτής Καινοτομίας Δημοσίου Τομέα», ως πληροφοριακό σύστημα για την καινοτομία στον δημόσιο τομέα (άρθρο 8). Περαιτέρω, θεσπίζονται «Βραβεία Καινοτομίας Δημοσίου Τομέα» (άρθρο 10), ψηφιακή βιβλιοθήκη ως «Αποθετήριο Πρακτικών Καινοτομίας Δημοσίου Τομέα» (άρθρο 9), και «Εθνικός Διαγωνισμός Πρωτοτύπων και Καινοτομίας» (άρθρο 11). Προβλέπεται η λειτουργία της Διεύθυνσης Καινοτομίας Δημοσίου Τομέα στη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Οργανώσεων της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών και προσδιορίζεται η δομή της σε τμήματα (άρθρο 12).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ (άρθρο 13), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του μέρους αυτού.

Το Μέρος Β΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 14-35), υπό τον τίτλο «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 14-15), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο», εισάγεται ο σκοπός (άρθρο 14), οριοθετείται το αντικείμενο των προτεινόμενων διατάξεων του Μέρους αυτού του νομοσχεδίου, και ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα αρμοδιότητας της ως άνω Γενικής Γραμματείας (άρθρο 15).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 16-35), υπό τον τίτλο «Διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα», ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα των αναπτυξιακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σχετικά, αφενός, με τον τρόπο ορισμού προϊσταμένων των υποκείμενων οργανικών μονάδων του συνόλου των Διευθύνσεων τους, και, αφετέρου, της καταβολής του οικείου επιδόματος θέσης ευθύνης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 16). Ακολούθως, καθορίζεται «[ε]ξατομικευμένη στήριξη και πρόβλεψη μέτρων σε εργαζομένους με αναπηρία στον δημόσιο τομέα», σε περίπτωση υπηρεσιακών αποστολών στο εσωτερικό ή εξωτερικό (άρθρο 17), η δυνατότητα ανακατανομής κενών θέσεων προσωπικού ορισμένων κατηγοριών ν.π.ι.δ., σε κλάδους, κατηγορίες και ειδικότητες με κοινή απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα του αρμόδιου για τη δημόσια διοίκηση Υπουργείου και του «οικείου» Υπηρεσιακού Γραμματέα (άρθρο 18). Ρυθμίζεται εκ νέου η οργάνωση και λειτουργία των φορέων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης του άρθρου 20 του ν. 4622/2019 (άρθρο 19), καθώς και ο ετήσιος προγραμματισμός προσλήψεων ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης του άρθρου 51 του ν. 4622/2019 (άρθρο 20). Εν συνεχεία, τροποποιείται η βαθμολογία βάσης στην με στοιχεία 1Γ/2022 προκήρυξη του Α.Σ.Ε.Π., για τις κατηγορίες πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, κατά τα ειδικότερον προβλεπόμενα (άρθρο 21), και ρυθμίζεται εκ νέου η περίπτωση διεξαγωγής πανελλήνιου γραπτού διαγωνισμού σε δύο στάδια, προκειμένου οι επιτυχόντες του πρώτου σταδίου, να μετέχουν, στο δεύτερο στάδιο, στην πλήρωση θέσεων αντίστοιχων ή συναφών κλάδων και ειδικοτήτων με τους περιλαμβανόμενους στην πρόσκληση – προκήρυξη του πρώτου σταδίου, καθώς και για την πλήρωση θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 22). Περαιτέρω,

ρυθμίζονται οι ανανεώσεις αποσπάσεων υπαλλήλων τακτικού προσωπικού Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και λοιπών φορέων του δημοσίου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 που υπηρετούν ήδη σε θέσεις Επιθεωρητών – Ελεγκτών της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (άρθρο 23), καθώς και τα ζητήματα πλήρωσης θέσεων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στα γραφεία μονομελών οργάνων διοίκησης ν.π.ι.δ., με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 47 και 48 του ν. 4622/2019 σχετικά με τη διαδικασία στελέχωσης των ιδιαίτερων γραφείων μελών της κυβέρνησης, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, τα ελάχιστα προσόντα και τις αποδοχές τους (άρθρο 24). Καθορίζεται η τοποθέτηση εργαζομένων σε προσωποπαγείς θέσεις στον e-ΕΦΚΑ «οι οποίοι δεν κατέχουν το τυπικό προσόν του τίτλου σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (άρθρο 25), και η έναρξη ισχύος των πινάκων προακτών του ειδικού ένστολου προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας (άρθρο 26). Ακολουθώς, τίθεται ρύθμιση προκειμένου σύζυγοι ή συμβίοι, καθώς και συγγενείς, μέχρι β' βαθμού, προσώπων που απεβίωσαν εξαιτίας του σεισμού που έπληξε τον Δήμο Μίνωα Πεδιάδος στις 27.9.2021, να απολαύουν του δικαιώματος διορισμού συγγενών, αποθανόντων κατά και εξαιτίας της εκτέλεσης υπηρεσιακού τους καθήκοντος στο δημόσιο της παρ. 20 του άρθρου 14 του ν. 2266/1994, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 27), και προβλέπεται «[ο]ι συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, που προσλαμβάνονται με βάση τον πίνακα κατάταξης προσληπτέων μηχανικών που τηρεί η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., κατόπιν της διαδικασίας επιλογής που πραγματοποίησε δυνάμει του άρθρου 131 του ν. 4714/2020, για την κάλυψη έως πενήντα (50) θέσεων, [να] διαρκούν έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες» (άρθρο 28). Περαιτέρω, θεσπίζεται η νομιμοποίηση του Ελληνικού δημοσίου να προσφεύγει ενώπιον του, ανά περίπτωση, αρμόδιου Μονομελούς Πρωτοδικείου προκειμένου να αιτείται να κηρυχθεί ως παράνομη και καταχρηστική απεργία έμμισθων πολιτικών υπαλλήλων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 29), τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 3528/2007 (άρθρο 30), και η παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 3584/2007 (άρθρο 32) ως προς τη χορήγηση αυτοτελούς άδειας σε γονείς δημοσίων και δημοτικών υπαλλήλων, αντίστοιχα, λόγω θανάτου τέκνου τους, καθώς και η παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 3528/2007, ως προς τις προϋποθέσεις απονομής επαίνου σε δημοσίους υπαλλήλους (άρθρο 31). Εν συνεχεία, συνιστάται, στο Υπουργείο Εσωτερικών, ειδικό ηλεκτρονικό Μητρώο για «Σωματεία Γενικού Σκοπού», κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 33). Τέλος, εισάγονται μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 34) και τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Β' (άρθρο 35).

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 36-72), υπό τον τίτλο «Ρύθμιση θεμάτων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 36-37), υπό τον τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», καθορίζεται ο σκοπός του Μέρους Γ΄ (άρθρο 36), και προσδιορίζεται το αντικείμενό του (άρθρο 37).

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 38-63), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τη λειτουργία των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ Βαθμού και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων», εισάγεται στον ν. 3463/2006 ρύθμιση σχετικά με τη βεβαίωση και είσπραξη εσόδων των Δήμων (άρθρο 38), τροποποιείται το άρθρο 176 του ν. 3463/2006 σχετικά με τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία των δημοτικών συμβουλίων για τη συνομολόγηση δανείων (άρθρο 39), και το άρθρο 194 του ν. 3463/2006 σχετικά με τη μίσθωση από τους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού ακινήτων ιδιοκτησίας δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, Ο.Τ.Α. α΄ ή β΄ βαθμού ή ν.π.δ.δ. αυτών (άρθρο 40). Περαιτέρω, τροποποιείται το άρθρο 209 του ν. 3463/2006 σχετικά με έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. (άρθρο 41), και το άρθρο 279 ως προς την προθεσμία έκδοσης της βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας (άρθρο 42). Εν συνεχεία, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3852/2010, σχετικά με την αποδοχή μελετών από την οικονομική επιτροπή των Δήμων (άρθρο 43), τις προγραμματικές συμβάσεις (άρθρο 44), τον έλεγχο νομιμότητας από την Αυτοτελή Υπηρεσία Ελέγχου Ο.Τ.Α. (άρθρο 45), τις προϋποθέσεις αναγνώρισης οικισμού ως δημοτικής ενότητας (άρθρο 46), και την ειδική άδεια και αντιμισθία των Προέδρων των δημοτικών συμβουλίων (άρθρο 47). Επίσης, εισάγεται ρύθμιση για την επιχορήγηση Δημοτικών Επιχειρήσεων ύδρευσης-αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), και των Δήμων, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 48). Τροποποιείται το άρθρο 6 του ν. 4071/2012 σχετικά με τις προϋποθέσεις αυτοτελούς εκτέλεσης όμοιων ή ομοειδών δαπανών των Περιφερειών (άρθρο 49), και το άρθρο 13 του από 20.10.1958 β.δ. ως προς τις κυρώσεις σε κατάσταση υγειονομικού ενδιαφέροντος που πραγματοποιεί αυθαίρετη χρήση κοινόχρηστου χώρου καθ' υποτροπή (άρθρο 50). Περαιτέρω, τροποποιείται διάταξη του ν. 3329/2005, σχετικά με τον αριθμό των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (άρθρο 51), εισάγεται ρύθμιση κατ' αναφορά προς με τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε Δήμο ή στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) Α.Ε. από την αρμόδια λιμενική αρχή (άρθρο 52), τροποποιείται διάταξη του ν. 4939/2022 ως προς την αδειοδότηση των Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνοδευ-

των Ανηλίκων (άρθρο 53), και παρατείνεται η διάρκεια του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» (άρθρο 54). Στην συνέχεια, τροποποιείται το άρθρο 239 του ν. 4555/2018 με τίτλο «Εισφορές Ο.Τ.Α. α' βαθμού υπέρ ΦΟ.Δ.Σ.Α. και διαδικασίες είσπραξης» (άρθρο 55), το άρθρο 64 του ν. 4954/2022 σχετικά με τα κωλύματα εκλογιμότητας και τα ασυμβίβαστα για τον Συντονιστή ή τον Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης που άσκησε ή ασκεί καθήκοντα Επόπτη Ο.Τ.Α. (άρθρο 56), τα άρθρα 10 και 48 του ν. 4804/2021 ως προς τα κωλύματα εκλογιμότητας (άρθρο 57), καθώς και το άρθρο 15 του ν. 4804/2021 ως προς το απαιτούμενο ποσοστό των δημοτικών κοινοτήτων για την κατάρτιση συνδυασμού συμμετοχής στις εκλογές δημοτικών αρχών (άρθρο 58). Επίσης, ορίζεται ότι, όπου στις διατάξεις του ν. 5003/2022 αναφέρεται ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, νοείται ο Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθρο 59), επιτρέπεται, υπό προϋποθέσεις, η χορήγηση αποδεικτικού ασφαλιστικής ενημερότητας στους Ο.Τ.Α. για τη μεταβίβαση ακινήτου λόγω αναγκαστικής προσκύρωσης στο πλαίσιο εφαρμογής πολεοδομικών σχεδίων (άρθρο 60), προβλέπεται η νομιμοποίηση και δωρεάν παραχώρηση κατά χρήση των έργων λιμενικών υποδομών που αποτυπώνονται στο Παράρτημα Ι, στον Δήμο Νότιας Κέρκυρας (άρθρο 61), και καθορίζεται σε συγκεκριμένη έκταση, που αποτυπώνεται στο Παράρτημα ΙΙ η χρήση «εγκαταστάσεων Συνοριακής Διάβασης Πρεσπών», για λόγους δημοσίου συμφέροντος (άρθρο 62). Τέλος, εισάγεται ρύθμιση για τη μεταφορά των μαθητών των δημοσίων σχολείων για το σχολικό έτος 2022-2023 (άρθρο 63).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 64-70), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την ευζωία των ζώων συντροφιάς», ρυθμίζονται εκ νέου, μεταξύ άλλων, οι δικαιούχοι διαβαθμισμένης πρόσβασης στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (άρθρο 64), ζητήματα σχετικά με το ύψος, λοιπά έξοδα και την απόδοση του παραβόλου (σε συγκεκριμένους φορείς ανά τα οριζόμενα στη διάταξη ποσοστά) για τη λήψη γενετικού υλικού από ζώα συντροφιάς (άρθρο 65), καθώς και ζητήματα που αφορούν τους σκύλους εργασίας του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής και των διωκτικών αρχών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (άρθρο 66). Περαιτέρω, ορίζεται, αφενός ότι, σε περίπτωση που, με διάταξη Εισαγγελέα, ζώο έχει παραδοθεί σε καταφύγιο αδέσποτων ζώων, «[η] διαχείριση και φροντίδα του ζώου, για όσο χρονικό διάστημα αυτό διαμένει σε καταφύγιο αδέσποτων ζώων, γίνεται από τον φορέα του καταφυγίου» (άρθρο 67), και, αφετέρου, ότι, τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των προδιαγραφών λειτουργίας των καταφυγίων ζώων συντροφιάς (ιδιωτικών ή δημόσιων), ει-

σπράττονται, αποδίδονται και διατίθενται κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 68). Τίθενται εκ νέου ρυθμίσεις σχετικά με την σύνθεση και τον τρόπο ανάδειξης των μελών της Ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 39 του ν. 4830/2021 (άρθρο 69). Τέλος, ρυθμίζονται εκ νέου οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4830/2021 σχετικά με τη λειτουργία του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς, συγκεκριμένων Υπομητρώων του, καθώς και επιβολής προστίμων για την αθέτηση υποχρέωσης στείρωσης του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς ή αποστολής δείγματος γενετικού υλικού του στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς (άρθρο 70).

Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 71-72), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές και Καταργούμενες διατάξεις», τίθενται οι μεταβατικές (άρθρο 71) και οι καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 72).

Με το Μέρος Δ' (άρθρα 73-74), υπό τον τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις Υπουργείου Εσωτερικών», τροποποιείται διάταξη του π.δ. 322/1994 και προστίθεται ως πηγή χρηματοδότησης του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Φυσικής του Στερεού Φλοιού της Γης, το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (άρθρο 73), καθώς και διάταξη του π.δ. 15/2022, ως προς τον επιτρεπόμενο αριθμό χρήσης πολιτικών γραφείων υποψηφίων βουλευτών κατά την προεκλογική περίοδο (άρθρο 74).

Με το Μέρος Ε' (άρθρο 75), υπό τον τίτλο «Έναρξη Ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 5 παρ. 3, 13 παρ. 1 και 13 και 33 παρ. 1

Στις ανωτέρω προτεινόμενες διατάξεις απαντούν οι όροι «συστήνεται» και «συστήνονται», οι οποίοι θα ήταν ορθότερο να αντικατασταθούν από τους από τους όρους «συνιστάται» και «συνιστώνται», αντιστοίχως.

2. Επί του άρθρου 10 παρ. 2

Σύμφωνα με την παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι «[σ]τα Βραβεία Καινοτομίας Δημόσιου Τομέα συμμετέχουν οι φορείς του άρθρου 3 για τις καινοτομίες που έχουν ενταχθεί στο Αποθετήριο Πρακτικών Καινοτομίας Δημόσιου Τομέα του άρθρου 9 μέχρι δύο (2) έτη πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των Βραβείων και έως έναν (1) μήνα πριν την ως άνω ημερομηνία». Για λόγους σαφήνειας της διάταξης, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, αφενός, οι όροι «διεξαγωγής των Βραβείων» να αντικατασταθούν από

τους όρους «διεξαγωγής των βραβεύσεων», και, αφετέρου, να αποσαφηνισθεί η έναρξη και η λήξη της προθεσμίας συμμετοχής.

3. Επί του άρθρου 17

Στην προτεινόμενη ρύθμιση γίνεται αναφορά σε «(...) άτομα με αναπηρία που είναι μόνιμοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα ή των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού (...)». Δεδομένου ότι υπάρχουν διάφοροι ορισμοί του δημοσίου τομέα, για λόγους εφαρμογής της διάταξης, τίθεται το ερώτημα αν η αναφορά είναι στον ορισμό του δημόσιου τομέα όπως αυτός δίδεται από το άρθρο 14 παρ. 1 περ. α' του ν. 4270/2014 ή σε ορισμό άλλου νόμου. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού ανήκουν στον δημόσιο τομέα. Κατά συνέπεια, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμη η αναδιατύπωση της ανωτέρω διάταξης, ως εξής: «του δημοσίου τομέα περιλαμβανομένων και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού».

4. Επί του άρθρου 18

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι «[ο]ι κενές θέσεις προσωπικού των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που εκδίδουν οργανισμό ή κανονισμό λειτουργίας με προεδρικό διάταγμα μπορεί να ανακατανέμονται σε κατηγορίες, κλάδους και ειδικότητες με κοινή απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα του αρμόδιου για τη δημόσια διοίκηση Υπουργείου και του οικείου Υπηρεσιακού Γραμματέα». Για λόγους σαφήνειας της διάταξης, θα ήταν χρήσιμο, αφενός, να διευκρινισθεί αν αφορά τα ν.π.ι.δ. του δημοσίου τομέα ή τα ν.π.ι.δ. που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 περ. β' του ν. 4270/2014, και, αφετέρου, να διευκρινισθεί αν η φράση «του οικείου Υπηρεσιακού Γραμματέα», αφορά στον Υπηρεσιακό Γραμματέα του Υπουργείου που τυχόν εποπτεύει το εκάστοτε ν.π.ι.δ. Θα ήταν, επίσης, χρήσιμο, η φράση «που εκδίδουν οργανισμό ή κανονισμό λειτουργίας με προεδρικό διάταγμα» να αντικατασταθεί από τη φράση «η λειτουργία των οποίων ρυθμίζεται από οργανισμό ή κανονισμό που τίθεται σε ισχύ με προεδρικό διάταγμα».

5. Επί του άρθρου 20

Με τις διατάξεις του άρθρου 20 τροποποιείται το άρθρο 51 του ν. 4622/2019 σχετικά με τον ετήσιο προγραμματισμό προσλήψεων του ανθρωπίνου δυναμικού του δημοσίου τομέα (και κατ' εξαίρεση αυτού). Σύμφωνα με

τη ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 51, «[π]ροσλήψεις του πάσης φύσεως τακτικού προσωπικού των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα που δεν περιλαμβάνονται στη Γενική Κυβέρνηση, όπως αυτή ορίζεται στο ανωτέρω άρθρο διενεργούνται βάσει ετήσιου προγραμματισμού». Από τη διατύπωση αυτή φαίνεται να μην εξαιρείται η Βουλή από το πεδίο εφαρμογής, με ταξύ άλλων, του άρθρου 51 του ν. 4622/2019.

Όπως έχει ήδη επισημανθεί και σε παλαιότερες Εκθέσεις της Επισημονικής Υπηρεσίας (επί του ν. 4440/2016 και του ν. 4590/2019), η αυτονομία της Βουλής εν γένει κατοχυρώνεται στα άρθρα 65 παρ. 1, 5 και 6, εξειδικευόμενη διά του άρθρου 103 παρ. 6 του Συντάγματος. Ειδικότερα δε, οι ρυθμίσεις των άρθρων 65 παρ. 5 και 103 παρ. 6 του Συντάγματος αφορούν το προσωπικό της. Μία από τις όψεις της αυτονομίας της Βουλής εκδηλώνεται με την αρμοδιότητά της να θεσπίζει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει, να δημοσιεύει και να ερμηνεύει αυθεντικώς τον Κανονισμό της, χωρίς τη σύμπραξη της εκτελεστικής εξουσίας. Ζητήματα, επομένως, για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του Κανονισμού της Βουλής, δεν μπορούν να ρυθμισθούν με νόμο, όπως και, αντιστρόφως, ζητήματα για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του νόμου, δεν μπορεί να ρυθμίσει ο Κανονισμός της Βουλής. Στην ελληνική έννομη τάξη, δηλαδή, το πεδίο εφαρμογής του τυπικού νόμου και αυτό του Κανονισμού της Βουλής δεν τέμνονται, αλλά οριοθετούνται από το Σύνταγμα (βλ. Κ. Μαυριά, Σύνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδοση, 2021, σελ. 208-209, Αντ. Παντελή, Εγχειρίδιο Σύνταγματικού Δικαίου, 5η εκδ. 2020, σελ. 358-359, Ευ. Βενιζέλο, Μαθήματα Σύνταγματικού Δικαίου, 2021, σελ. 159-160, Αθ. Ράϊκο, Σύνταγματικό Δίκαιο, τ. Ι, τεύχ. Α', 2009, σελ. 212-215).

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 120 του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Α' Κοινοβουλευτικό), «[η] Βουλή απολαύει πλήρους αυτονομίας κατά το άρθρο 65 παράγραφος 1 του Συντάγματος ως προς την εν γένει λειτουργία της και δεν εντάσσεται στη "Γενική Κυβέρνηση". Για λόγους διαφάνειας και στατιστικής ταξινόμησης, αναρτά στοιχεία, μέσω της διαδικτυακής της πύλης, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό – απολογισμό της». Ακολούθως, στο δεύτερο εδάφιο της περ. στ' της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 ρητά ορίζεται ότι «[γ]ια λόγους στατιστικής ταξινόμησης, η Βουλή των Ελλήνων περιλαμβάνεται και

αυτή στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό-απολογισμό αυτής». Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 80 του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Β'), «[ο]ι διατάξεις του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α΄) εφαρμόζονται και για τις προσλήψεις προσωπικού της Βουλής των Ελλήνων, με επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος Κανονισμού. (...) Με απόφαση του Προέδρου της Βουλής, που εκδίδεται κατά τον πρώτο μήνα κάθε ημερολογιακού έτους, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Κανονισμού της Βουλής καθορίζεται ο αριθμός των ετήσιων προσλήψεων κατά κλάδο, ειδικότητα και σχέση εργασίας προσωπικού. Η απόφαση του Προέδρου της Βουλής δημοσιεύεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 97 του παρόντος Κανονισμού και κοινοποιείται συγχρόνως στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, για στατιστικούς και μόνον λόγους».

Υπό το φως των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ζητήματα σχετικά με την πρόσληψη προσωπικού της Βουλής δύνανται να ρυθμίζονται αποκλειστικώς από τον Κανονισμό της Βουλής. Κατά συνέπεια, είναι ενδεδειγμένο να εξαιρεθεί ρητά η Βουλή από τον προγραμματισμό προσλήψεων ανθρώπινου δυναμικού του δημοσίου τομέα, κατά τα ανωτέρω, ώστε να μην πάσχει αντισυνταγματικότητα η σχετική ρύθμιση και να καθίσταται μη εφαρμόσιμη ως προς τη Βουλή.

6. Επί του άρθρου 21

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι «[ε]ιδικά για την υπό στοιχεία 1Γ/2022 προκήρυξη του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α-ΣΕΠ 9/2022) για την πλήρωση συνολικά οκτακοσίων είκοσι δύο (822) θέσεων μόνιμου προσωπικού Πανεπιστημιακής, Τεχνολογικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με γραπτό διαγωνισμό στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, σύμφωνα με το άρθρο 43 του ν. 4765/2021 (Α΄ 6), η προβλεπόμενη από την προκήρυξη βαθμολογία βάσης, για τις κατηγορίες πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, για την πλήρωση των κενών θέσεων που θα προκύψουν μετά την έκδοση των οριστικών αποτελεσμάτων, μειώνεται στις σαράντα (40) μονάδες σε κάθε επιμέρους μάθημα και στις πενήντα (50) μονάδες στη συνολική βαθμολογία».

Δεδομένου ότι η ανωτέρω ρύθμιση μεταβάλλει τους όρους της προκήρυξης επί το ευνοϊκότερο ως προς τη βαθμολογία βάσης, εκ των υστέρων, πριν

από την έκδοση των οριστικών αποτελεσμάτων, και ενώ η προθεσμία συμμετοχής υποψηφίων έχει παρέλθει και η βαθμολογία έχει αναρτηθεί, δημιουργείται προβληματισμός ως προς την τήρηση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της αξιοκρατίας.

7. Επί του άρθρου 29

Με το προτεινόμενο άρθρο 29 τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 1264/1982 και, ειδικότερα, ορίζεται ότι «[ο] νόμος αυτός, όπως είναι εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3-10, 16 παρ. 7-9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, με εξαίρεση τους υπαλλήλους της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), όπως και στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος. Το Ελληνικό Δημόσιο νομιμοποιείται σε κάθε περίπτωση να προσφύγει ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, και δια του Υπουργού που ασκεί τη σχετική εποπτεία, και όταν έχει εκχωρήσει τις σχετικές κρατικές αρμοδιότητες σε Ο.Τ.Α. ή άλλα ν.π.δ.δ., ακόμη και με μεταφορά προς αυτούς των κατ' αντικείμενο αρμόδιων υπαλλήλων». Για λόγους σαφήνειας της διάταξης στο τελευταίο εδάφιο της, κρίνεται σκόπιμο, αφενός, η φράση «(...) και δια του Υπουργού που ασκεί τη σχετική εποπτεία, και όταν έχει εκχωρήσει τις σχετικές κρατικές αρμοδιότητες σε Ο.Τ.Α. ή άλλα ν.π.δ.δ. (...)», να αντικατασταθεί από τη φράση «(...) και διά του Υπουργού που ασκεί τη σχετική εποπτεία ή όταν έχει εκχωρήσει τις σχετικές κρατικές αρμοδιότητες σε Ο.Τ.Α. ή σε άλλα ν.π.δ.δ. (...)», προκειμένου να καθίσταται σαφές ότι πρόκειται για αυτοτελή περίπτωση, και, αφετέρου, να διευκρινισθεί η φράση «ακόμη και με μεταφορά προς αυτούς των κατ' αντικείμενο αρμοδίων υπαλλήλων», και συγκεκριμένα, αν νοείται οριστική μεταφορά, δηλαδή, οργανική ένταξη, ή απόσπαση. Εξ άλλου, δεν είναι ευχερώς κατανοητή, και χρειάζεται διευκρίνιση, επίσης για λόγους ασφάλειας δικαίου και εφαρμογής της.

8. Επί του άρθρου 38

Με το άρθρο 38 εισάγεται διάταξη στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν.

3463/2006) με την οποία, αφενός, ορίζεται πενταετής αποσβεστική προθεσμία για την ταμειακή βεβαίωση από τους Δήμους των κάθε είδους οφειλόμενων ποσών από οποιαδήποτε πηγή και, αφετέρου, ορίζεται πενταετής αποσβεστική προθεσμία προκειμένου οι Δήμοι να εξασφαλίσουν την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων.

Συναφώς παρατηρείται η προτεινόμενη υιοθετεί για την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων τη θέση σε ισχύ αποσβεστικής προθεσμίας, αντί παραγραφής, όπως ισχύει σήμερα δυνάμει της διάταξης του άρθρου 6 του α.ν. 344/1968. Περαιτέρω, ερωτάται αν θα έπρεπε, ενδεχομένως, να προσδιοριστούν, είτε στη διάταξη, είτε διά παραπομπής σε άλλη διάταξη, λόγοι διακοπής ή αναστολής της ως άνω τασσόμενης προθεσμίας.

9. Επί του άρθρου 46

Με το άρθρο 46 αντικαθίσταται η παρ. 6 του άρθρου 283 του ν. 3852/2010 ως εξής: «Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από αίτημα του οικείου δημοτικού συμβουλίου, το οποίο στηρίζεται σε αναπτυξιακούς, συγκοινωνιακούς ή ιστορικούς λόγους, μπορεί οικισμός που έχει απογραφεί ως αυτοτελής, με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, να αποτελέσει δημοτική κοινότητα».

Σχετικά με τη διατύπωση αιτήματος από το οικείο δημοτικό συμβούλιο, παρατηρείται ότι αίτηση προς τη Διοίκηση προς έκδοση διοικητικής πράξης μπορεί να υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος διοικούμενος (βλ., συναφώς, άρθρο 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας: «1. Αίτηση του ενδιαφερομένου, για την έκδοση διοικητικής πράξης, απαιτείται όταν το προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις. 2. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί, πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης, να παραιτηθεί από την αίτησή του χωρίς συνέπειες, εκτός αν υπάρχει ειδική αντίθετη ρύθμιση. Ανάκληση της παραίτησης δεν μπορεί να γίνει», καθώς και Ε. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 15η εκδ. 2017, σελ. 91-92).

Δοθέντος ότι το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελεί διοικητικό όργανο ερωτάται αν, αντί αιτήματος, η πρωτοβουλία του εν προκειμένω μπορεί να εκδηλωθεί με την άσκηση γνωμοδοτικής αρμοδιότητας, και συγκεκριμένα, με την υποβολή πρότασης.

10. Επί του άρθρου 47

Με το άρθρο 47 εισάγεται ρύθμιση στον ν. 3852/2010, η οποία αφορά τους προέδρους των δημοτικών συμβουλίων και την από αυτούς λήψη ειδικής ά-

δειας και αντιμισθίας. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα μπορούσε, ενδεχομένως, μετά τη φράση «όλων των δήμων», να προστεθεί η φράση «αδιακρίτως πληθυσμού». Περαιτέρω, η φράση «χορηγείται η ειδική άδεια της παρ. 1 του άρθρου 93 για όλη τη θητεία τους ή ενενήντα (90) ημερών», θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «χορηγείται η ειδική άδεια της παρ. 1 του άρθρου 93 για όλη τη θητεία τους ή η ειδική άδεια ενενήντα (90) ημερών του άρθρου 93 παρ. 5».

11. Επί του άρθρου 50

Με το άρθρο 50 τροποποιείται η παρ. 8 του άρθρου 13 του από 20.10.1958 β.δ. Στο δέκατο εδάφιο ορίζεται ότι «[α]ν μετά την αφαίρεση των ανωτέρω αντικειμένων διαπιστωθεί δεύτερη παράβαση, αφαιρείται η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και, στην περίπτωση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, επιβάλλεται το διπλάσιο του προστίμου του πρώτου εδαφίου ή σφράγιση από μία (1) έως πέντε (5) ημέρες».

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, «[μ]ε την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται στις κυρώσεις της παρ. 8 του άρθρου 13 του από 20.10.1958 β.δ. (Α' 171) η επιβολή ποινής σφράγισης για περιορισμένο χρονικό διάστημα σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, τα οποία πραγματοποιούν αυθαίρετη χρήση κοινοχρήστου χώρου καθ' υποτροπήν, προκειμένου να επιτευχθεί η συμμόρφωση των παραβατών χρήσης κοινόχρηστου χώρου και να προστατευθεί η ευταξία της πόλης». Προκειμένου να καθίσταται σαφές ότι η σφράγιση ή το διπλάσιο πρόστιμο αποτελούν περαιτέρω κυρώσεις για τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε, ενδεχομένως, η διάταξη να διαμορφωθεί ως εξής: «Αν μετά την αφαίρεση των ανωτέρω αντικειμένων διαπιστωθεί δεύτερη παράβαση, αφαιρείται η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Περαιτέρω, στην περίπτωση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, επιβάλλεται το διπλάσιο του προστίμου του πρώτου εδαφίου ή σφράγιση από μία (1) έως πέντε (5) ημέρες».

12. Επί του άρθρου 52

Το άρθρο 52 εισάγει ρύθμιση αναφορικά με τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε Δήμο ή στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) Α.Ε., σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 17 του π.δ. 71/2020. Συναφώς παρατηρούνται τα εξής:

- α. Διάταξη παρόμοιου περιεχομένου είχε εισαχθεί με το άρθρο 43 του ν.

4873/2021 σχετικά με τα επιβληθέντα στους δήμους πρόστιμα και τη δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής, η οποία, σύμφωνα με την παρ. 3 της εν λόγω ρύθμισης, εφαρμόζεται μόνο για πρόστιμα που έχουν επιβληθεί μέχρι τη δημοσίευσή του ν. 4873/2021.

Δεδομένου ότι η προτεινόμενη εισάγει πάγια ρύθμιση, θα μπορούσε, ενδεχομένως, για λόγους ασφάλειας δικαίου, το άρθρο 43 του ν. 4873/2021 να καταργηθεί.

β. Η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει το ζήτημα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά της πράξης επιβολής προστίμων σε Δήμο ή στην ΕΤΑΔ Α.Ε. από την αρμόδια λιμενική αρχή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 17 του π.δ. 71/2020. Ερωτάται αν, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να ενταχθεί αυτή η διάταξη στο π.δ. 71/2020.

γ. Αναφορικά με την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, «[σ]την ατομική διοικητική πράξη αναφέρεται, επίσης, η τυχόν δυνατότητα άσκησης της, κατ' άρθρο 25, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς, προσφυγής, γίνεται δε μνεία του αρμόδιου για την εξέτασή της οργάνου, της προθεσμίας, καθώς και των συνεπειών παράλειψης της άσκησής της». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 45 παρ. 2 του π.δ. 18/1989 και το άρθρο 63 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής, εφόσον προβλέπεται, αποτελεί προϋπόθεση για την αίτηση ακυρώσεως ή την άσκηση προσφυγής και ασκείται μόνο κατά την πράξη που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής. Σύμφωνα, όμως, με τη νομολογία του ΣτΕ, αν η Διοίκηση δεν γνωστοποιήσει, είτε με την υποκείμενη σε ενδικοφανή προσφυγή εκτελεστή πράξη είτε με το έγγραφο κοινοποίησης της πράξης αυτής, τη δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής, το αρμόδιο όργανο και τη σχετική προθεσμία, η άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής παύει να αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ακυρώσεως ή προσφυγής, και μπορούν αυτές να ασκηθούν παραδεκτά, ακόμη και αν παραλείφθηκε η άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής (ΣτΕ Ολ. 2892/1993, ΣτΕ 2584/2008, 113/2010, 3225/2014, 204/2016, 2130/2017, βλ. και Ε. Σπηλιωτόπουλο, όπ. π., σελ. 230).

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής και τα λοιπά ανωτέρω αναφερόμενα στοιχεία, πρέπει να αναγράφονται στις πράξεις επιβολής προστίμων που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος του νόμου ή στην κοινοποίηση της πράξης αυτής. Επίσης, για τις πράξεις επιβολής προστίμων που έχουν ήδη εκδοθεί και στις οποίες, προφανώς,

δεν αναγράφεται η δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής και τα λοιπά στοιχεία, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι δεν ενημερωθούν, η από πλευράς τους άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής δεν αποτελεί, σύμφωνα με την προαναφερθείσα νομολογία, προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ακυρώσεως ή της προσφυγής.

13. Επί των άρθρων 56 και 57

Με το άρθρο 56 τροποποιείται το άρθρο 64 του ν. 4954/2022 και εισάγονται, διά παραπομπής στα άρθρα 10 και 48 του ν. 4804/2021, κωλύματα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστα για τον Συντονιστή ή τον Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που άσκησε ή ασκεί καθήκοντα Επόπτη Ο.Τ.Α. Περαιτέρω, με το άρθρο 57 εισάγεται, με προσθήκη στα άρθρα 10 και 48 του ν. 4804/2021, ως κώλυμα εκλογιμότητας, αφενός, για την εκλογή δημάρχων, δημοτικών συμβούλων, συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων ή προέδρων δημοτικών κοινοτήτων και, αφετέρου, περιφερειαρχών ή περιφερειαρχών συμβούλων, η παύση «από οποιοδήποτε αιρετό αξίωμα πρώτου ή δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με το άρθρο 237 του ν. 3852/2010».

Σημειώνεται, ενημερωτικά, ότι, όπως έχει επισημανθεί στην Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του νομοσχεδίου «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών και λοιπές διατάξεις» (ν. 4804/2021), η απόλυτη και ρητή διατύπωση των κωλυμάτων εκλογιμότητας και των ασυμβιβάστων υπηρετεί λόγους δημόσιου συμφέροντος, εφόσον αποσκοπεί στην προστασία των συμφερόντων των Ο.Τ.Α. (βλ., ενδεικτικά, ΣτΕ 3083/2007, 3464/2007). Δοθέντος, εξ άλλου, ότι η θέσπιση κωλυμάτων και ασυμβιβάστων περιορίζει την άσκηση του παθητικού εκλογικού δικαιώματος, επιβάλλεται στενή ερμηνεία των σχετικών διατάξεων (βλ. ΣτΕ 349/2020, 661/2015). Τα κωλύματα εκλογιμότητας και τα ασυμβίβαστα αναφέρονται περιοριστικά και συνιστούν μορφή εξαιρετικού δικαίου, ώστε να μην καταλείπεται ευχέρεια στον ερμηνευτή για ανάλογη εφαρμογή ή διασταλτική ερμηνεία.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι, δυνάμει της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 90 παρ. 5 του ν. 4804/2021, «[κ]ατά τη δημοτική και περιφερειακή περίοδο από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως και 31η Δεκεμβρίου 2023 ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των άρθρων 14, 15, 117 και 118 του ν. 3852/2010», επομένως, αυτονόητο είναι ότι τα κωλύματα των άρθρων 10 και 48 του ν. 4804/2021 ισχύουν για την υποβολή υποψηφιοτήτων και την εκλογή υποψηφίων κατά την επόμενη δημοτική και περιφερειακή περίοδο.

14. Επί του άρθρου 65

Δεδομένου ότι με την προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 65 τροποποιείται το άρθρο 14 του ν. 4830/2021, κρίνεται σκόπιμο να διαγραφεί ο αριθμός (1) στη μόνη παράγραφο του άρθρου 65.

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου 2023

Οι Εισηγήτριες
Δάφνη Ακουμιανάκη
Μαρία Ανδρονόπουλου
Επιστημονικές Συνεργάτιδες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών